

**Мяшчанскі род Кудзеўскіх
у сістэме кіравання Гародні**

Сліж Н.У.

Гродзенская рэгіянальная газета “Перспектыва”, Гродна

Пасля атрымання Гародняй Магдэбургскага права ў 1496 г. сістэма кіравання горада значна змянілася. Паступова сфарміравалася мяшчанская эліта, якая пасады займала з пакалення ў пакаленне. Часта гэта было толькі тры пакаленні. Праз пэўны перыяд у складзе магістрата з’яўляліся новыя прозвішчы. Варта адзначыць, што ўраднікі былі асобным слоём у мяшчанскім грамадстве. Яны праводзілі шлюбныя стратэгіі ўнутры сваёй групы. Дзяцей імкнуліся адукаваць і пасля ўводзіць у склад магістрата. Праўда, пачыналі дзеці ўраднікаў таксама з самых нізкіх пасадак. Бурмістрам ніхто адразу не становіўся.

Мэта даследавання – прааналізаваць гісторыю гарадзенскага мяшчанскага роду Кудзеўскіх і паказаць яго ўплыў на сістэму кіравання ў магістраце.

Матэрыял і метады. Асноўнымі крыніцамі сталі прыватна-прававыя дакументы, якія захоўваюцца ў гарадзенскіх магістрацкіх кнігах. Але ў сувязі з тым, што захаваліся яны толькі з XVII ст., прыйшлося выкарыстоўваць акты з гарадзенскага замкавага суда, Метрыкі ВКЛ і магістрацкіх кніг Коўна. Сямейных архіваў мяшчан не захавалася. Галоўнымі метадамі даследавання сталі метады аналізу, параўнаўчы і храналагічны.

Вынікі і іх абмеркаванне. Вывучэнне фарміравання гарадскіх эліт мае важнае значэнне, бо дазваляе прасачыць якім чынам мяшчане становіліся ўраднікамі, іх кар’ерны рост, уплыў на мяшчанскае асяроддзе. Пры гэтым важна ўлічваць, што ў сістэму кіравання прыходзілі праз выбары. Аднак стартавыя магчымасці ў дзяцей ураднікаў былі значна большыя, бо яны атрымлівалі адукацыю. Па законе неадукаваны мешчанін не мог прэтэндаваць на пасаду. Прыклад роду Кудзеўскіх паказвае, як фарміравалася эліта Гародні. Не менш важна, што на пасадах прадстаўнікі роду пратрымаліся амаль два стагоддзі, што даволі было з’явай даволі рэдкай. Кудзеўскія мелі ўплыў не толькі ў горадзе, але і былі звязаны з павятовай шляхтай. У беларускай гістарыяграфіі роду Кудзеўскіх не прысвячалася асобных даследаванняў. Вывучэнне гарадскіх эліт важна не толькі для гісторыі Гародні, але можа стаць прыкладам для іншых гарадоў Беларусі.

Заклучэнне. Такім чынам, на працягу двух стагоддзяў род Кудзеўскіх быў уключаны ў сістэму кіравання горада. Матэрыяльны стан і сацыяльны статус дазволілі прадстаўнікам роду наладзіць кантакты з гарадзенскай шляхтай і нават развіць шлюбныя стратэгіі ў накірунку да гэтага саслоўя. Шлюб браўся з прадстаўнікамі сярэдняй і дробнай шляхты. Сярод іх былі Свяцкія, Даманоўскія, Міцкевічы, Талочкі і інш. Вайна 1664–1667 гг. істотна падарвала эканамічны стан Кудзеўскіх, як і іншых гарадзенскіх мяшчан.

Ключавыя словы: мяшчане, эліта, Вялікае Княства Літоўскае, Гародня.

**Kudayeuski Burgher Kin
in the System of Garodnia Government**

Slyzh N.U.

Grodno Regional Newspaper “The Perspective”, Grodno

After Garodnia received the Magdeburg Law in 1496 the system of its government changed greatly. Burgher elite shaped gradually. Its representatives held posts for generations. It often involved only three generations. New names appeared periodically in the magistrate. We should mark that officials belonged to a special stratum. They even had their own marriage strategies within the group.

Officials aspired to educate their children and give them possibility to become a member of the magistrate. The children, though, began from the lowest posts. Nobody stated as a mayor.

The research aims at analyzing the history of Kudayeuski burgher kin as well as at showing its impact on the system of the magistrate government.

Material and methods. The main sources were private documents stored in Garodnia magistrate books. However, due to the fact that they survived only since the XVII century we had to use acts from Garodnia Castle Court, the GDL Metrics and from Kouno magistrate books. The family archives of burghers did not survive. The main research methods were the method of analysis, the comparative and the chronological methods.

Finding and their discussions. Studying the formation of urban elites is important for historiography. It shows how burghers became officials, their career growth, and the impact on the bourgeois environment. It is important to pay attention that burghers came into system of governance through elections. However, the starting opportunities for the children of officials were much greater than of usual burghers because of their education. By law, an uneducated burgher could not apply for a position. The example of the Kudayeuskis shows how the elite of Garodnia was formed. The representatives of this kin held posts during two centuries, which was rare fact. They were influential not only in the city but they also had links with local gentry. There is no research in Belarusian historiography devoted to Kudauski family. Studying the formation of urban elites is important not only for the history of Garodnia but also for other Belarusian cities.

Conclusion. Thus, for two centuries the Kudauskis was involved into the system of government of the city. Material and social status allowed the members of the family to establish contacts with local gentry and even to develop marriage strategies towards this stratum. Marriages were held with representatives of the middle and lower nobility. Kudauskis married middle and petty gentry (the Sviatskis, the Damanouskis, the Mitskeviches, the Talochkis and others). The War of 1664–1667 undermined the economical position of the kin as well as of other citizens of Garodnia.

Key words: burghers, elite, Grand Duchy of Lithuania, Garodnia.